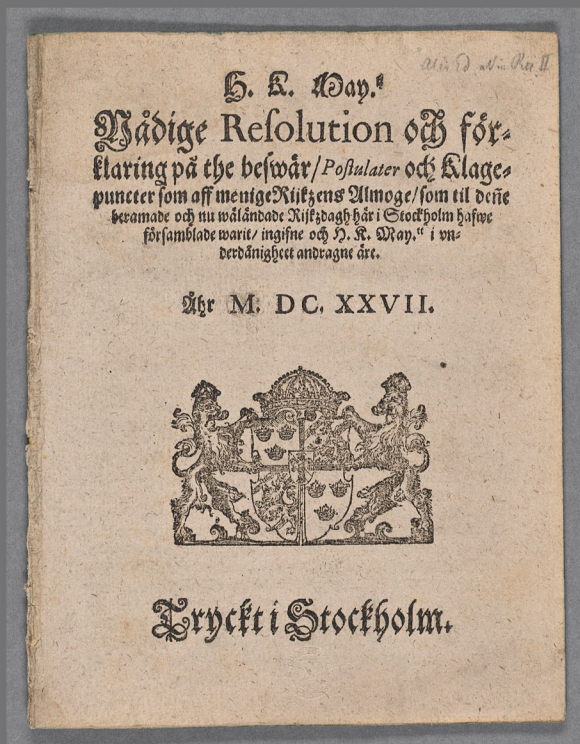

H. K. May.tz Nådige Resolution och Förklaring på the ...

SOT // Kungl. förordningar / 2. saml.

Tillkomstår 1628

Digitaliserad år 2016

National Library of Sweden

1717 D. 11. R. 11

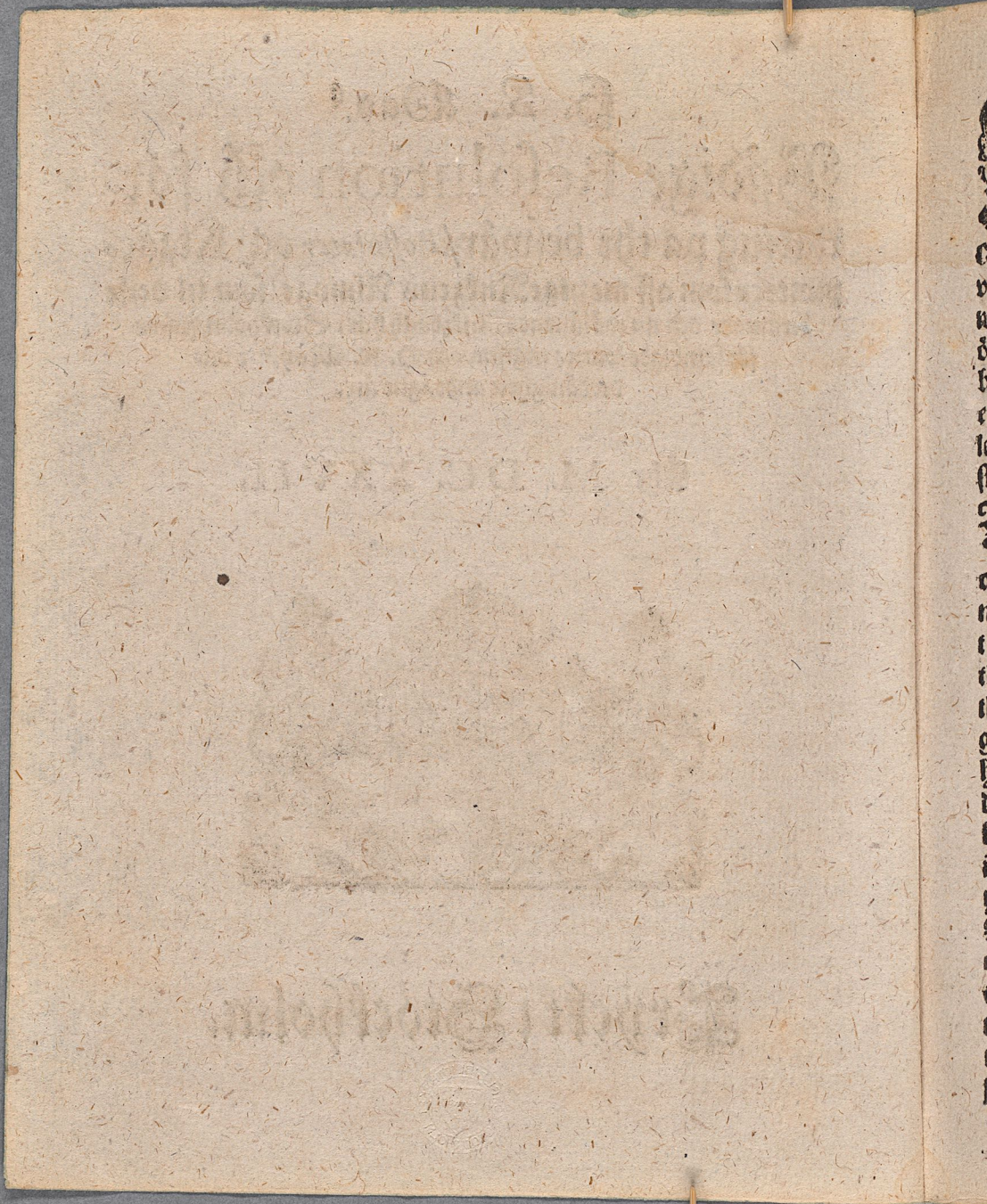
H. K. May.

Nådige Resolution och förklarung på the beswår / Postulater och Klagepuncter som aff menige Rijkzens Allmoge / som til denne beramade och nu wäländade Rijkzdagh här i Stockholm hafwe för samblade warit / ingifne och H. K. May. i wärdänigheet andragne äre.

Åhr M. DC. XXVII.

Tryckt i Stockholm.

Wii Gustaff Adolph / medh
Guds nådhe / Sweriges / Gøthes
och Wendes Konung / Storfurste til Finland / Hertig
vthi Estland och Carelen / Herre vthöfwer Ingernanland / ic. Gøre
witterligit / at os wære trogne Vnderfåher then menige Almoge och
öfwer hele Rijket / hafwe igenom theres Fullmechtigede til thenne be-
beramede / och nu / Guds skee loff / wål öfwerståndne Rijkzdagh / låtet
effterföljande Puncer föredraga / medh vnderdånigh böön och anhol-
lende / at wij os på them nådigest förklara wile / och thet yppå bötes
skaffa.

Först / hafwe the vnderdånigest låtit gifwa tillenna /
huru såsom the lifda skada på Koppermyntet både i anammande
och vthgifwande / vthi så motto / at när the skole anamma någre Pen-
ningar / så räknas the them til / helst aff thet smårste och lätteste myn-
tet / Men när the skole thet igen vthgifwa / så måste the anten wåga
thet ifrån sig / eller gifwa 4. Öre på hwar Daler. Så är thet yppå
thetta wår nådige förklaring: At effter wij icke allenast för thenne
gång / vthan ock tilförenne wål förståt hafwe thet bedrägerij som en
hoop låtsfårdigt Partij hoos gemene Man medh Klippingsmyntet
drifwe och öfwe / Thersföre hafwe wij / sådant til at tidigt bote och för-
komma / för rådsampt befyanit / at låta vpretta på åthskillige orter här
i Rijket / N: widh Säter / Arbåga och Nyköping nye Mynterewårck /
på hwilke alt Klippingzmynt effter handen och lågenheten / skal i rundt
Mynt slå / och om myntes / hwilket och här effter skal blifwa räknat /
och icke effter Wichten vpburit och vthgifwit. Och endoch store Poster
aff Klippings myntet allerede på be^{te}. Örer i rundt Mynt slagne och
tilwårkede äre och en dageligen tilwårkes och ommyntes / Liffwål
medan ån nu stoor förådth på Klippinger här och thet i Landzenderne
finnes / som hwar och en til sine tarfwer och vthskylder använda måste.

Therfore wile wij at alle Klippingsmyntet skal effter then Ordning
och Calculation som wij igenom wåre Patent Åhr 1625. hafwe
publicera låtit / bådhe i anammande och vthgiffwande tillwåges / til
thes thet aldeles effter som förbe^{tt}. ståår / om myntet warder. Och
skal ingen choo han år / annorlunda thet medh at handla / så kære
hwariom och enont år at vndwiska wår Konungzlige hembd och onå-
dhe och sådant Straff som en wår Förbudzbrutare effter Lagen på-
läggies kan.

Til thet Andra / Beswärer sigh ock Almogen / at Arrendato-
rerne icke holle ordentlige Ræsting / och clarera medh Bonden
hwadh han kan wara skyldigh på sine vthlager / vthan komme ett Åhr /
two eller try / och wål flere / sedan the åre aff medh befalningen / och kråfs-
wia så mykit the selfwa wela / öfwerfalle och pante Bonden vthaff
hwadh them lystet: Hwarföre stadge wij här medh och befale wåre
Sogder och Arrendatorer, at the här effter holle ordentlige Ræsting
och Ufråkning medh Bonden / och i innan Åhr och Dagh vthfordra
hwadh han restera kan / och sedan låta honom ofraffd och omole-
steret.

Til thet Tridie / Effter ock menige Almogen sigh högeligen be-
swärer öfwer en part Arrendatorer, at the Almogens åhrliche Rente
Spannmål icke wile anamma och ypbåra låte / effter som Bonden til-
förne waant år of och Cronen at vthgöra / och Landzens Wårst medh
giffwer / vthan fordra och anamma idel Rogh / eller så många Pennin-
ger som Rågen dyrest på någon ort gälla kan: Therfore stadge wij
här medh / at ingen Arrend: effter thenne Dagh skal hafwa macht at
fordra aff Bonden annat slagz Sådth för åhrliche Rente Spannmålen
eller Gårdeparskelerna / ån han tilförenne wahn år at vthgöra och ho-
nom i åhrliche Rentan påfördh år / widh straff som i then förste Puncten
förmåles. Och thet Bonden kan ock förmå vthgöra effter sedwanen
och ordningen allehande Parskeler / så skole Arrendatorerne wara
förplichtade at sigh thet medh nöya låta / och icke strångia Bonden til
Penninger / Men kan han icke komma them til wåga / eller ock ey gita
ter

ter eller förmår före Spanmålen eller andre sine vthlager tijt han plich-
tigh är / så må han gifwa thesöre Penningar / effter som wahrutne i
nåste Köpstadh gälla.

Til thet Fierde / Klages och thet vthöfwer / at när wij anten be-
nåde någon för sin Och och Rijket bewistte tienst / en Gård eller flere
vnder Frelset / eller them för Penningar vplåta / och thet ibland någre
Schatteheman äre / Så tilwålle the sikh Schattebondens Rättighet /
plåghe Bonden medh ofedwanlighe vtlagor / och en part biudhe til at
drifwa them aff Nemanen och ifrån theras Bördzrätt : Och såsom
thet är emoot Lagh och Rätt / och wij ey heller någon sinn hafwe meent
någens wålfångne Rättighet igenom sådane gåfwor eller kööp at för-
Fränkia / Så skal och ingen / ehoo han är / Adel eller Dadel / hafwa
macht at trångia någon Jordägande ifrån sin Laghfångne Rättighet /
eller medh andre nye ålagor beswäre / än the thet ordentligen på Rijks-
dager bewilliede är / eller här effter påbiudes och bewillies kunne.

Til thet Fempte / Beklaghe och the som boo i the Hereder thet
Smörrente faller / at medh hwar Pund Smör thet vthgöres / fordres
aff them två öre Tunnepenningar / thet the icke tilförenne äre wahne
at gifwa meer än ett öre. En stadge wij och här medh / at ingen Ar-
rendator eller Fougde / skal effter thenne dagh meer fordra än ett öre
Tunnepenningar / effter som sedwanligit hafwer warit.

Til thet Siette / Så är och klaghet / At när någon Bonde icke
förmår vthgöra sine Vtlagor så snart som Arrendatoren wil / låter
han löpa sine Hester til honom til foders / och tagher en part til hwar
Häst om natten een skäppa Såd / och thet igenom vtharmer Bon-
den fast meer. Hwarföre befale wij wåre Statthållere / at the hafwe
här vthinnan ett noga inseende / och ingalunda tilstådia sådant Håstes-
lopp här effter at ske. Wiswer någon Arrendator här medh besla-
gen / Så råknas sådant för wåldgestning / hwilket Statthollaren til-
börligen straffa skal / och thet til medh låta råfna i Bondens Vtlagor
hwadh Arrendatorens Folck och Hestar i så måtto förtäre : Doch
skal ingen Bonde kunna dragha sikh vndan at vthgöra sine Vtlagor i

rättan tidh. Gör han thet aff tredsko/ så betale Arrendatoren then
Skada han thet aff tagandes warder.

Til thet Sunde / Ar och thet ett besvär / At när Arrendato-
rerne reise vth i Landet/ til Ting eller Stempno/ eller elliest til at for-
dra vth Rentan/ Så kommer han vnder tiden fast stark / besvärer thet
igenom Almogen medh odrågeligh gästning och skiusning / Thersfore
til at förekomma sådant obilligt resande och gästning/ Skal ingen Ar-
rendator här effter komma starkare i Heredet i sänder än sielff annen/
och ride sine egne Hester/ om han them medh sigh haswer. Deser han
och starkare/ och tagher skiushestar/ Så gifwe thersfore Penningar/
och betale sedan effter ordningen hwadh han och hans Selskap hoos
Bonden förtärer.

Til thet Dyttonde/ Och effter nu icke mindre än tilförenne een
Almen klagan är/ at Förlänningz bönder/ och the thet Krijgzbefålet så
wål som gemeene Krijgzfolcket tildelte äre / draghe sigh vndan skius-
ning och gästning/ och lägge hele tungan på the fåå Skatte och Cro-
nebönder som igen äre oförlänte/ Thet igenom och många heman läg-
ges öde. Thersfore biudhe wij nu som tilförenne alle Förlänningz och
tildelningz bönder/ hwem the och förlänte och tildelte äre (vndanta-
gandes the heman som Befålet och Krijgzfolcket sielfwe besittie och
bruke) at the här effter sware til skiusning och gästning tillijka medh
the oförlänte. Och när store Durchtägh/ Herrefärder eller och store
förster äre å gänge/ som är wære och Cronones Kopper/ ammu-
nition, Penningar eller annat sliche/ så wære alle plichtighe/ thet at fram-
fordra. Fördrister sigh anten Hwsbonden eller Bonden här emoot at
sättia/ Så böte för hwar gång thet honom öfvertygges/ såsom för annor
tredsko/ och å wedergålla Os allan skadha wij thet aff lifdha kunne.

Til thet Nionde/ Ar och klageligen tilkenna gifwit / At i som-
blighe Städer brukas olijka måål och wicht / Thersfore skal then som
finner sigh thet öfwer besväret/ angifwa sigh hoos Landzhöffdingen
eller Ståthollaren/ och han wari sedan plichtig at skaffa thet på böter
effter som Lagh förmå/ och Rijkzens Recceller inneholle och förmåle.

Til

Til et
adres fullm
vghifwa H
te sampt ger
olligt/ So
bende/ Skal h
sem then th
Penningar/
Til th
när vthKrij
Bergslaghe
vghifning
Dwarsfore f
när onåde i
tomne/ för
vghifwer wä
/ Och thet
den samme
Til et
Larfwer ful
Stulle: Lifn
bergdshland
wij aff gunst
the/ medh h
lystigen vth
medh utläggie
Wij bi
het/ som et
omme wår f
konungzlig
vth then 2

GU

Til thet Tijonde/ Så beswäre sigh och the aff Almogen som göres fullmächtighe til Rijtzdager/ at en part draga sigh vndan til at vthgifwa Herredagz penningar/ särdeles the ther förlänte / och Befället sampt gemene Krijtzfolckret tildelte äre / Therföre / såsom thetta är obilligt/ Så stadge wij här medh/ at ingen förläningsz eller tildelningsz bonde/ skal hafwa macht sigh therföre at endstylla/vthan åfwen så wål som then ther oförlänt är/ vthan afförningz vtlägga sine Herredagz Penningar/ effter som sådana refer/ them så wål som the andra angår.

Til thet Elloffte/ Beklaghe sigh och en part aff Almogen / At när vthskriffninger tilstunde / så taghe thetas Drenger frychten vp i Bergslaghen och til Factorien, och förholle sigh vndan så länge vthskriffningen vppstår/ komme sedan igen och gå på sin egen hand. Hvarföre förbiude wij så wål Factorer som Bergzmän/ at the widh wår onåde icke taghe emoot sådane Löpere / vthan när sådane ankomne/ förwissa them tillbaker igen/ tijt hädan the komne äre: Hvarvthöfwer wåre Stadthollare och Befalningzmän opsecnde hafwa skole / Och thet någon vnderstår sigh at förswara någon sådan Dreng/ then samme skole the tilböriligen nåpsa låta.

Til thet Tolffte / At ändoch närwarandes tijdh och Rijtzens Tarswer fuller höijeligen fordrar at bygningshielpen richtig vthgåå skule: Eijfwål effter Almogen i Westergöthland/ Småland och Östergöthland hafwer vnderdånigest anhollit om förmedlingh / Hafwe wij aff gunst och nådhe förskont them för thetta tilstundande 1628. Åhr/ medh halfsparten aff all Bygningshielpen som the tilförende åhriligen vthgöre pläge / men then andre halfsparten skole the i rättan tijdh erläggge och vthgifwe.

Wij biude förthen skull här medh alle och hwar och en i synnerheet / som thetta angående är / at the sigh regulere och rättte effter thet wår förklaring / så lårt hwarion och enom är at vndwiske wår Konungzlige hembd/wrede och onåde. Datum på wårt Slott Stockholm then 24. Decembris Åhr 1627.

GUSTAVUS ADOLPHUS.

